

*Vjeran Švaić
Tatjana Stibilj Batinić
Gordana Bjelić
Martina Sesar
Ana Gržalja*

Prethodno znanstveno priopćenje

OSUVREMENJAVANJE NASTAVE TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE

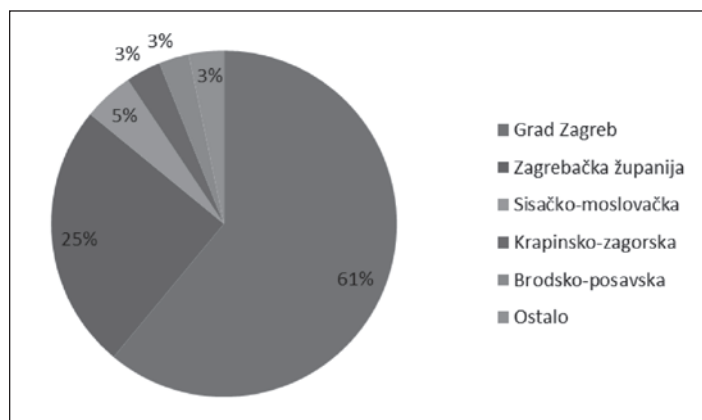
1. UVOD

U informatičkom dobu potrebna nam je informacija i digitalna tehnologija, komunikacija, suradnja i stvaranje u sve razvijenijem e-društvu za što je osnova digitalna pismenost. Istraživanje o primjeni novih tehnologija u programiranju aktivnog slobodnog vremena učenika (Stibilj Batinić i Švaić, 2015) pokazuje da 96% mladih ima pristup internetu i računalu. Osvrnuvši se na te podatke tendencija bi bila uvoditi primjenu novih tehnologija u nastavu tjelesne i zdravstvene kulture (TZK) jer spomenuto istraživanje govori da učenici rado uče kroz pretraživanje literature i slika na internetu te primjenjuju tako stečena znanja. Korištenje svih tehnologija može potaknuti učenike da više koriste internet za potrebe nastave Tjelesne i zdravstvene kulture i za još veća saznanja o kretanju i tjelesnoj aktivnosti kao osnovnog pokretača zdravog načina života, a samim time pridonijet će se razvoju zdravog hrvatskog društva koje dobiva informacije što, kako i zašto vježbati (Petrić, Šafarić i Babić, 2015). Ukoliko se koristi internet u nastavi najčešće se koristi za pregledavanje YouTube sadržaja i Wikipedije (Pović, Veleglavac, Čarapina, Jagušta i Botički, 2015). Zanimljivo je da velika većina učenika uz internet i televiziju provedu šest i više sati dnevno, ali dosta rijetko primjenjuju nove tehnologije u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture, iznimno više ako su usmjereni kroz projekte (Stibilj Batinić i Švaić, 2015). Postoji statistički značajna negativna regresijska povezanost između gledanja televizije i bavljenja sportom, mladići nešto više vremena provode gledajući televiziju tijekom radnih dana u tjednu, dok djevojke provode više vremena gledajući televiziju tijekom vikenda (Markuš, 2011). Cilj je ovoga rada uvidjeti navike maturanata strukovnih škola u odnosu na korištenje računala, mobitela, društvenih mreža, vremena provedenog uz TV te primjenu tehnologije u nastavi TZK, ali i saznati mišljenja maturanata o korisnosti samog predmeta nakon 12-godišnjeg pohađanja u sklopu školovanja. Svrha je utvrditi sadašnje stanje kako bismo poboljšali upotrebu informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) i učenje kroz inovacije

IKT-om u nastavi. Najveći je problem kod aktivnosti koje zahtijevaju izdržljivost, to što učenici nisu spremni ulagati toliki napor, zbog čega se razvija otpor prema tim aktivnostima te IKT može pomoći kod motiviranja učenika i kod objašnjavanja bitnih pojmova i djelatnosti, ali sama po sebi još ne osigurava uspjeh jer IKT „kao igračke“, učenicima brzo dosade (Starc, Strel i Kovač, 2010). Jasno se može uvidjeti kako je internet za današnje učenike dominantan izvor informacija pa je primjena novih tehnologija neophodna za održavanje visoke kvalitete rada (Stibilj Batinić i Švaić, 2015), potrebno im je ne samo fizičko nego i teoretsko znanje te učenici tako preuzimaju dio odgovornosti za svoje znanje (Puhan i Posnetek, 2010). Generičke kompetencije (KSAVE, 2010) odnose se na mišljenje, osobni i socijalni razvoj, oblike rada i korištenje alata, informacijsku pismenost (izvori, dokazi) što se razvija i u Hrvatskoj.

2. METODE RADA I REZULTATI

Istraživanje je provedeno na tri srednje strukovne škole grada Zagreba; 85 učenika Hotelijersko-turističke škole, 74 učenika Škole za cestovni promet te 55 učenika Zdravstvenog učilišta što ukupno čini 214 ispitanika završnih razreda. Od ukupnog broja učenika u istraživanju je sudjelovalo 57% (122) ženskih i 43% (92) muških ispitanika, svi u dobi 18 do 19 godina. Kako bi se dobio što bolji uvid u strukturu učenika jedno od pitanja sadržavalo je odgovor o tome iz koje županije dolaze. Tako 130 (60,7%) ispitanika dolazi iz Grada Zagreba, 53 (24,8%) Zagrebačke županije, 10 (4,3%) Sisačko-moslavačke, 7 (3,3%) Krapinsko-zagorske, 6 (2,8%) Brodsko-posavske dok je iz ostalih županija svega 7 (3,3%) učenika.

Grafikon 1. Uzorak ispitanika prema županiji iz koje dolaze

Također je uz pitanje o županiji, postavljeno i pitanje o urbanoj sredini iz koje dolaze. Iz analize vidljivo je kako 30% ispitanika dolazi sa sela, a 70% iz grada. Učenici su u anketi uz osnovna demografska pitanja, odgovarali na pitanja o slobodnom vremenu i načinu života: vremenu provedenom na internetu, vremenu provedenom gledajući televiziju, vremenu posvećenom školskim obavezama (prosijeku ocjena, vremenu provedenom učeći), mišljenju o korisnosti nastave tjelesne i zdravstvene kulture, korištenju modernih tehnologija u nastavi TZK (koriste li mobitel i/ili računalo za potrebe nastave, koje aplikacije i programe koriste, svrhu korištenja modernih tehnologija, opću korisnost nastave TZK). Od 214 ispitanika samo 2 osobe nemaju pristup internetu, 1 osoba ne posjeduje mobitel te 2 osobe ne posjeduju računalo. Za potrebe nastave TZK 155 učenika je izjavilo kako preferiraju korištenje mobitela u odnosu na računalo. U Tablici 1 nalazi se popis pretraživača, društvenih mreža i aplikacija za izradu sadržaja u nastavi koje učenici najčešće koriste.

Tablica 1. Preferencije novih tehnologija

Rang	Pretraživač	Društvene mreže	Aplikacije
1.	Google Chrome	Facebook	Word
2.	Safari	Instagram	Power point
3.	Firefox	Google +	YouTube
4.	Opera	Twitter	Open office
5.	Ostalo	Ostalo	Apple alati

U istraživanju je utvrđeno da 99% ispitanika posjeduje mobitel i računalo ili laptop. Njih 75,5% na internetu provodi 1-3 sata dnevno, 67,3% provodi 1-3 sata gledajući televiziju. Od ukupnog broja učenika njih 53% uči do 1 sat dnevno, a 28% do 2 sata dnevno. Prosjek ocjena ispitanika u prethodnom razredu bio je dobar (3). Uz navedena pitanja učenici su na petostupanjskoj Likertovoj skali trebali odgovoriti na pitanje smatraju li predmet TZK korisnim za sebe (KOR) gdje 1 znači „jako nekorisnim“, a 5 „jako korisnim“ te sedam pitanja o tome koliko često koriste nove tehnologije za potrebe nastave TZK: 1. Dolaženje do informacija (TEH16_1), 2. Traženje informacija (TEH16_2), 3. Komunikacija s kolegama (TEH16_3), 4. Slanje e-poruka (TEH16_4), 5. Gledanje video sadržaja (TEH16_5), 6. Preuzimanje podataka (TEH16_6), 7. Pristup društvenim mrežama (TEH16_7). Odgovori su se također davali na skali od 1 do 5 gdje manja vrijednost označava „nikada“, a najveća vrijednost označava „vrlo često koristim nove tehnologije za gore navedene varijable“. Iz Tablice 2 vidljivo je kako je korištenje novih tehnologija izuzetno slabo zastupljeno kod učenika.

Tablica 2. Deskriptivna statistika varijabli korištenja novih tehnologija u nastavi TZK

	TEH16_1	TEH16_2	TEH16_3	TEH16_4	TEH16_5	TEH16_6	TEH16_7
Broj ispitanika	214	213	213	212	213	213	213
Arithmetička sredina	1,925	1,732	2,178	1,670	1,948	1,526	2,244
Standardna pogreška aritmetičke sredine	0,086	0,076	0,092	0,078	0,088	0,074	0,102
Median	1,000	1,000	2,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Mod	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Standardna devijacija	1,265	1,115	1,341	1,133	1,286	1,080	1,488
Asimetričnost	1,167	1,513	0,701	1,605	1,146	2,101	0,745
Standardna pogreška	0,166	0,167	0,167	0,167	0,167	0,167	0,167
Spljoštenost	0,284	1,398	-0,843	1,580	0,102	3,414	-0,961
Standardna pogreška	0,331	0,332	0,332	0,333	0,332	0,332	0,332

Većinom učenici odgovaraju da „nikada“ ili tek „rijetko“ koriste nove tehnologije u svrhu dolaženja do informacije, traženja informacija, komunikacije, slanja e-poruka, gledanja video sadržaja, preuzimanja podataka, pristupa društvenim mrežama. Za usporedbu učenica i učenika o stavu prema korisnosti nastave TZK korišten je t-test.

Tablica 3. T-test

Varijabla	Spol	N	AS	SD	Standardna pogreška
KOR	Ženski	91	3,868	1,166	0,122
	Muški	122	3,322	1,237	0,111
T-test	t	DF	p	Razlika AS	St. pogreška AS
	3,869	211	0,000	0,647	0,167

N – broj ispitanika, AS – aritmetička sredina, SD – standardna devijacija, t – vrijednost, DF – stupnjevi slobode, p - vrijednost

Navedena statistička analiza utvrdila je statistički značajne razlike po spolu, gdje su mladići nastavu TZK smatrali manje korisnom od djevojaka (Tablica 3). Oni koji puno sjede za internetom i uz TV imaju najnegativniji stav prema TZK.

3. ZAKLJUČAK

Kroz bitno mijenjanje adolescentskog društva prema zdravim odabirima ponašanja, tjelesnoj aktivnosti usmjerenoj na zdravlje, upotrebi novih tehnologija u kreiranju sadržaja nastave te donoseći kvalitetu kroz skup ishoda učenja koji u središte stavlja nastavu usmjerenu na učenika i djelovanje profesora i škole koja je uklopljena u širu zajednicu, poštujemo ishode nacionalnog standarda kvalifikacije nastavnika u našem društvu. Kao nastavnici sustavno stvaramo obrazovanje oblikovano kroz nacionalne i međunarodne politike, iskazujemo vještine ključne za funkcioniranje u profesionalnoj zajednici, ali i širem društvenom okruženju, jer kineziologija u svim svojim segmentima jest u srži društvenog razvitka kroz pokret do stasanja čovjeka. Informacijsko-komunikacijske tehnologije u ovom istraživanju čine veliki dio svakodnevnog života naše djece (99% učenika ima mobitel i računalo/laptop) i kao stručnjaci podupiremo obrazovanje naših mladih i usavršavamo se u području IKT-a. Ovo istraživanje daje uvid u sadašnje stanje u tri strukovne škole glavnog grada Hrvatske na 214 mladih ljudi. Učenici više koriste računala za zabavu, nego u nastavi; IKT ne koriste u nastavi TZK. Utvrđena je statistički značajna razlika po spolu gdje mladići nastavu TZK smatraju manje korisnom od djevojaka. Imaju prosječno dobar uspjeh. Uče 1-2-sata dnevno. Na internetu su većinom 1-3-sata dnevno, isto toliko i uz televiziju. Veliku većinu slobodnog vremena kada nisu u školi provode pred ekranima. Zanimljivo bi bilo istražiti koliko onda spavaju. Potrošnju vremena na internetu i uz televiziju valjalo bi usmjeriti na traženje sadržaja znanja o važnosti kretanja, prehrane, aktivnog odmora i sna te praktičnu primjenu razvoja kompetencija u tjelesno-zdravstvenom području u smislu motivacije i nadogradnje teoretskih znanja i inovacija u nastavi za životno učenje praktičnih znanja. Putem digitalne fluentnosti, ali uz marljivo vježbanje koje je „perpetuum mobile“ životnih i profesionalnih vještina svakog čovjeka „virtualnost života mladih možemo preusmjeriti u vitalnost“ kao projekciju budućeg društvenog razvoja Hrvatske čiji je nositelj kineziologija.

4. LITERATURA

1. Markuš, D. (2011). Imaju li sjedilačke aktivnosti i uzimanje psihoaktivnih tvari utjecaj na bavljenjem sportom kod adolescenata? *Zbornik radova 20. ljetne škole kineziologa RH, Poreč, 2011*. Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
2. Petrić L., Šafarić Z. i Babić D. (2015). 24. Kineziolog kao promotor tjelesne aktivnosti i zdravog načina života u školstvu putem moderne tehnologije : društvene mreže. *Zbornik radova 24. ljetne škole kineziologa RH, Poreč, 2015*. Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
3. Pović, T., Veleglavac, K., Čarapina, M., Jagušta T., i Botički, I. (2015). Primjena informacijsko-komunikacijske tehnologije u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj. Nove-Škole, CARNetova korisnička konferencija 2015.

4. Puhan, M. i Posnetek, N. (2010). Stanja uporabe IKT pri pouku športne vzgoje. *Mednarodna konferenca Splet izobraževanja in raziskovanja z IKT - SirIKT*, Kranjska gora, 2011.
5. Starc, G., Strel, J. i Kovač, M. (2010). Telesni in gibalni razvoj slovenskih otrok in mladine v številkah. SINET d.o.o., Fakulteta za šport.
6. Stibilj Batinić, T. i Švaić, V. (2015). Primjena novih tehnologija u programiranju aktivnog slobodnog vremena učenika. *Zbornik radova 24. ljetne škole kineziologa RH, Poreč, 2015*. Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.